GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ו, 2026
מספר השאלון: 1215
קובץ: תשובות סופיות

תנ"ך

שאלון 1215 (מסלול גמיש)

הוראות לנבחן

תוכנית הבגרויות הגמישה.
משך הבחינה: שעה וחצי.
מבנה השאלון ומפתח ההערכה (כפי שנדפס): בשאלון זה שלושה פרקים. פרק ראשון – 40 נקודות (40×1); פרק שני – 40 נקודות (40×1); פרק שלישי – 20 נקודות (20×1); סך הכול – 100 נקודות.
חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיקו את השאלה; כתבו את מספרה בלבד. (2) התרכזו בנושא. שימו לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.
הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.
יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה. כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.
כללי המענה במועד זה (קיץ תשפ"ו, 1215 – "הנחיות חדשות למענה" של הפיקוח על הוראת התנ"ך, "תנ"ך כללי נתיב גמיש, 1215, קיץ תשפ"ו (2026)"; המסמך אינו נושא תאריך; ההנחיות גוברות על המבנה המודפס):
פרק ראשון (התהוות האומה) ופרק שני (נושאי הבחירה) יחד: מכלל השאלות בשני הפרקים יש לענות על ארבעה סעיפים – שני סעיפים מבין סעיפי א, ושני סעיפים נוספים שאינם סעיפי א. סעיפי א – 20 נקודות; סעיפי ב/ג – 20 נקודות. סה"כ 80 נקודות.
פרק שלישי (קטע להבנה ולניתוח): סעיף א – 12 נקודות, ואחד מן הסעיפים ב–ד – 8 נקודות. סה"כ 20 נקודות (ללא שינוי).

הערה לפתרונות: הפסוקים מובאים בנוסח המסורה. השם המפורש מובא בצורת ה' (גם עם אותיות שימוש: לַה', וַה'), כמו בשאלון. מספור הפסוקים בשמות כ' הוא המספור הנדפס בשאלון; בחלוקה אחרת הפסוקים ט"ו–י"ח הם י"ח–כ"א. כל השאלות בשאלון זה זהות בנוסחן לשאלות 4–11 בשאלון 1261 של אותו מועד (רק הניקוד ומבנה הבחירה שונים), ולכן הפתרונות משותפים.

בהצלחה!

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

תשובות סופיות

פרק ראשון – התהוות האומה

שאלה 1

א. (1) ההבטחה: "סגולה מכל העמים", "ממלכת כהנים וגוי קדוש" – מעמד מיוחד וקרבה לה'. התנאי: "אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי". (2) "ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה" – כולם, פה אחד, מתחייבים לכל, עוד לפני שפורטו המצוות.

ב. (1) הבדל בזמן: ה' – "היום ומחר"; משה – "לשלשת ימים". הבדל בתוכן: ה' – קידוש וכיבוס שמלות; משה – "אל תגשו אל אשה" (איסור שלא נאמר בדברי ה'), ואינו מזכיר כיבוס. (2) המטרה לפי ישי"ר: שהעם יהיו "מזומנים ומקודשים" – גם הגוף טהור ומוכן לנבואה (לשמוע את דבר ה'). השינויים של משה מתרגמים את ה"קידוש" הכללי להוראה מעשית של פרישות וטהרת הגוף, ומאריכים את ההכנה עד היום השלישי – ובכך מבטיחים מוכנות גופנית מלאה.

ג. (1) לפי רבי חיים בן עטר: העם חרד מן ההר, ומשה הוציא אותם מן המחנה והעמיד אותם בתחתית ההר כדי להפיג את הפחד ולקרב אותם, שיקבלו את התורה בעמידה, מקרוב. בפרק כ' העם "וינעו ויעמדו מרחק" וביקשו "דבר אתה עמנו... ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות" – הפחד גבר והם התרחקו, ולכן המטרה לא הושגה. (2) לפי פסוק ט' המטרה: שהעם ישמע את ה' מדבר עם משה ויאמין במשה לעולם (ביסוס סמכותו כנביא). בקשת העם "דבר אתה עמנו ונשמעה" מראה שהם מקבלים את משה כמתווך ומתחייבים לשמוע בקולו – המטרה הושגה.

שאלה 2

א. (1) לפסול שני לוחות אבנים כמו הראשונים, וה' יכתוב עליהם את הדברים שהיו על הראשונים – משום שמשה שבר את הלוחות הראשונים (אחרי חטא העגל); זה חידוש הברית. (2) "ואיש לא יעלה עמך... גם הצאן והבקר אל ירעו אל מול ההר" – הפרדה ושמירה על קדושת ההר, משה לבדו במפגש (אפשר גם: "והיה נכון לבקר" – מוכנות).

ב. (1) "אם נא מצאתי חן בעיניך" – גוף ראשון יחיד, משה נשען על מעמדו האישי אצל ה'. ההסבר: "ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו" – קרבה אישית כמו בין חברים. (2) ההחלטה: ה' ישלח מלאך ולא יעלה בקרב העם, "כי עם קשה עורף אתה". בל"ד ט'–י' משה מבקש "ילך נא אדני בקרבנו", וה' כורת ברית ומבטיח נפלאות – תפילת הנביא משנה את גזרת ה'; הנביא הוא מליץ יושר בעל השפעה.

ג. (1) "כי קרן עור פניו" – פני משה קורנים, תופעה על־טבעית שהוא עצמו אינו מודע לה, והעם ירא לגשת אליו (אפשר גם: ארבעים יום ולילה בלי לחם ומים). (2) משה מכסה את פניו במסווה ואינו מתהלך עם הפנים הקורנות; הוא רואה בקרינה מתנה מה' ואינו משתמש בה כדי להתנשא או לקבל כבוד – מסיר את המסווה רק לפני ה' וכשהוא מוסר את דבר ה'.

פרק שני – נושאי הבחירה

שאלה 3

א. (1) עץ אחד – "ליהודה ולבני ישראל חברו": ממלכת יהודה (הדרום); העץ השני – "ליוסף עץ אפרים וכל בית ישראל חברו": ממלכת ישראל (הצפון, שבטי יוסף/אפרים). (2) הפעולה: מקרב את שני העצים לעץ אחד בידו, לעיני העם. המסר: ה' יאחד מחדש את שתי הממלכות שנפרדו לעם אחד – "והיו אחד בידי".

ב. "עוד" – שלילת העבר: לא יהיה עוד פילוג לשתי ממלכות (לאומי) ולא יטמאו עוד בגילולים (דתי). "עולם" – נצחיות העתיד: ישיבה בארץ ומלכות בית דוד "עד עולם" (לאומי); "ברית עולם" ומקדש בתוכם "לעולם" (דתי). יחד: הגאולה העתידה סופית ובלתי הפיכה.

ג. (1) לישראל: המקדש הוא מקום השראת השכינה וסימן לברית המחודשת – "והייתי להם לאלהים והמה יהיו לי לעם". לעמים: דרכו יכירו בה' ובבחירת ישראל – "וידעו הגוים כי אני ה' מקדש את ישראל". (2) ישראל: ההצהרה קוראת לעלות לירושלים כדי לבנות את בית ה' – המקדש הוא לב השיבה. העמים: מלך זר מכריז שה' ציווה עליו לבנות בית בירושלים – הכרה של העמים בה' ובמקדשו.

שאלה 4

א. פרט מידע (אחד מאלה) + קושי: התקופה – מימי יאשיהו ועד "גלות ירושלים" – נביא שמלווה את העם בעשורים שלפני החורבן, נדרש להוכיח ולנבא פורענות, אינו אהוד ורואה את נבואותיו הקשות מתממשות. אפשר גם: "מן הכהנים אשר בענתות" – כהן שנדרש להוכיח את הכהנים ואת עבודת המקדש בא בעימות עם חוגו שלו.

ב. (1) החשש: "לא ידעתי דבר כי נער אנכי" – צעיר וחסר ניסיון ויכולת דיבור. עידוד בדיבור: "אל תאמר נער אנכי... אל תירא מפניהם כי אתך אני להצלך"; במעשה: ה' נוגע בפיו – "הנה נתתי דברי בפיך". (2) עמדה מנומקת: במדרש החשש הוא מפני העם – שירצחו אותו כפי שביקשו לרגום את משה ואהרן; זה שונה מהחשש המפורש ב־(1) (גיל ויכולת דיבור) – לכן אינו עולה בקנה אחד במישרין; אבל המדרש נשען על פסוק ח' "אל תירא מפניהם... להצלך", שמרמז שגם סכנת חיים הייתה בחשבון. שתי העמדות מתקבלות אם הן מנומקות.

ג. זריזות: "ואתה תאזר מתניך וקמת ודברת אליהם" – הכנה ויציאה מיידית לשליחות, בלי עיכוב (כמו השקד הפורח ראשון; וכמו "שקד אני על דברי לעשותו"). נחישות: "אל תחת מפניהם" ו"נתתיך היום לעיר מבצר ולעמוד ברזל ולחמות נחשת" – עמידה איתנה ובלתי מתפשרת מול מלכים, שרים, כהנים ועם.

שאלה 5

א. (1) הדרישה: לשתף בשמחת החג את החלשים והתלויים – עבד ואמה, לוי, גר, יתום ואלמנה. הנימוק בפסוק י"ב: "וזכרת כי עבד היית במצרים" – זיכרון העבדות מחייב אמפתיה ואחריות כלפי מי שמעמדו נחות. (2) עלייה לרגל: "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלהיך במקום אשר יבחר" (אפשר גם: "ולא יראה את פני ה' ריקם" – להביא מנחה). הערה: פסוק י"ד עוסק בחג הסוכות (פסוק י"ג), לא בפסח כפי שנדפס בשאלון; עונים לפי פסוקים י"א ו־י"ד.

ב. (1) שניהם חגי קציר ואסיף הקשורים במחזור החקלאי ובברכת היבול: שבועות נספר מ"החל חרמש בקמה" – תחילת קציר התבואה, וחל בסיומו; סוכות "באספך מגרנך ומיקבך" – איסוף התבואה והיין בסוף העונה. (2) למשל: "מסת נדבת ידך אשר תתן כאשר יברכך ה' אלהיך" – המנחה מותאמת לברכה, כלומר היא תודה על מתנת ה'; או "כי יברכך ה'... והיית אך שמח" – השמחה נובעת מן ההכרה בברכת ה'.

ג. (1) שתיים מתוך: "לא תטה משפט", "לא תכיר פנים" – שוויון בפני החוק בלי משוא פנים; "לא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים" – עצמאות השופט ומניעת הטיה גם אצל חכם; "בכל שעריך" – נגישות המשפט בכל עיר. (2) עמדה: רדיפת צדק יזומה – לא להסתפק בהימנעות מעוול אלא לחשוף שחיתות, לתקן עוולות ולסייע לחלש; כך נוצרים אמון במוסדות, שלטון חוק וסולידריות; הפסוק עצמו קושר זאת להמשך הקיום – "למען תחיה וירשת את הארץ".

שאלה 6

א. שתיים מתוך: "אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך" – אישה פורייה, ברכת ילדים ושפע בתוך הבית; "בניך כשתלי זיתים סביב לשלחנך" – ילדים רבים, בריאים וצומחים, משפחה מלוכדת סביב השולחן; "וראה בנים לבניך" – אריכות ימים והמשכיות לדורות (נכדים).

ב. בבראשית ג': העבודה היא קללה – "ארורה האדמה... בעצבון תאכלנה כל ימי חייך"; האישה קשורה לחטא ("כי שמעת לקול אשתך"). במזמור: (1) "יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך" – העמל מניב פרי ואושר, לא עצב; (2) "אשתך כגפן פריה" – האישה מקור ברכה ופוריות, וגפן וזית משגשגים לעומת אדמה ארורה; (אפשר גם: "יבורך גבר" מול "ארורה האדמה").

ג. קכ"ח: "וראה בנים לבניך" (אישי) צמוד ל"שלום על ישראל" (לאומי); "יברכך ה' מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי חייך" – הברכה האישית באה מציון ושלמותה כוללת את טובת ירושלים. קכ"ב: "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך" – אהבת המשפחה והחברים היא המניע לתפילה לשלום ירושלים; "ישליו אהביך" – מי שאוהב את ירושלים זוכה לשלווה אישית.

שאלה 7

א. מא'–ד': "דור הלך ודור בא והארץ לעולם עמדת" – הדורות חולפים והארץ נשארת; האדם זמני, ולכן "מה יתרון לאדם בכל עמלו". מי'–י"א: "אין זכרון לראשנים וגם לאחרנים... לא יהיה להם זכרון" – אחרי מות האדם גם זכרו נמחק, ולכן מפעלו חסר משמעות מתמשכת.

ב. (1) "כל הנחלים הלכים אל הים והים איננו מלא" – תנועה מתמדת במעגל ("שם הם שבים ללכת") שאינה משיגה דבר: הים לא מתמלא – תהליך חוזר בלי מטרה (אפשר גם: השמש הזורחת ושבה למקומה; הרוח הסובבת). (2) "כל הדברים יגעים לא יוכל איש לדבר; לא תשבע עין לראות ולא תמלא אזן משמע" – העולם מתיש מכדי שהמילים יתארו אותו, והחושים לעולם אינם מגיעים לשובע ולהבנה שלמה; לכן ההבנה נשארת חלקית. (אפשר גם: המעגל האינסופי בטבע מתיש את המתבונן, ואין לו סוף שממנו אפשר להבין את תכליתו.)

ג. (1) המסקנה: "כי ברב חכמה רב כעס ויוסיף דעת יוסיף מכאוב" – ככל שהאדם יודע יותר, הוא סובל יותר. ההובלה: קהלת חקר "בחכמה" את כל הנעשה, ומצא שזה "ענין רע", "הכל הבל ורעות רוח", ו"מעות לא יוכל לתקן" – החכמה חושפת את פגמי העולם אך אינה יכולה לתקנם, ולכן מביאה צער. (2) בפרק ב' החכם והכסיל מתים אותה מיתה ("מקרה אחד יקרה את כלם"), ואין זיכרון לחכם; לכן "למה חכמתי אני אז יותר" ו"ושנאתי את החיים" – החכמה אינה מצילה מן המוות ורק מעמיקה את הייאוש; זה מחזק את "יוסיף דעת יוסיף מכאוב".

פרק שלישי – קטע להבנה ולניתוח

שאלה 8

א. (1) לצאת עם אחד הנערים ולחפש את האתונות שאבדו לקיש. (2) ה' גילה לשמואל שלמחרת יגיע איש מבנימין, ושמואל ימשח אותו לנגיד על ישראל כדי להושיע את העם מיד פלשתים, כי ה' שמע את צעקת העם.

ב. (1) קושי: אין להם מה להביא לאיש האלהים ("הלחם אזל מכלינו ותשורה אין להביא") – פתרון: לנער יש רבע שקל כסף, והוא ייתן אותו לאיש האלהים. (אפשר גם: החשש שהאב ידאג להם – הפתרון: ללכת לאיש האלהים שיגיד את דרכם.) (2) "פן יחדל אבי מן האתנות ודאג לנו" – רגישות לאביו; או "טוב דברך" – מקשיב לנערו, צנוע ופתוח לעצה.

ג. (1) הנערות הביטו ביופיו של שאול ולא שבעו ממנו, ולכן האריכו בדיבור כדי להמשיך להסתכל בו (על רקע "בחור וטוב... גבה מכל העם"). (2) לפי בחירה: שמואל – "כי היום בא לעיר" – היום שבו ה' הבטיח לשלוח אליו את המלך המיועד; העם – "כי זבח היום לעם בבמה" – יום של זבח וסעודה ציבורית בבמה, שבו העם ממתין לנביא שיברך את הזבח; שאול – "כי אתו כהיום תמצאון אתו" – היום יפגוש את הנביא, ויום זה ישנה את ייעודו מחיפוש אתונות למלכות.

ד. (1) שאול רוצה שהנביא יגיד לו היכן האתונות ("אולי יגיד לנו את דרכנו"). ההפתעה: שמואל יודע על האתונות לפני ששאול סיפר ומודיע שנמצאו; מזמין אותו לאכול איתו; ורומז לגדולתו – "ולמי כל חמדת ישראל הלוא לך". (2) "הלוא בן ימיני אנכי מקטני שבטי ישראל ומשפחתי הצערה" – ממעיט בערכו ובערך משפחתו ואינו רואה עצמו ראוי לגדולה.

כל הבגרויות בתנ"ך עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/tanach